

О. І. Харитонова, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, зав. кафедрою права інтелектуальної власності та патентної юстиції Національного університету «Одеська юридична академія»
ORCID: 0009-0004-9675-0654

А. В. Кирилюк, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції Національного університету «Одеська юридична академія»
ORCID: 0000-0002-3051-6599

Л. І. Галупова, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції Національного університету «Одеська юридична академія»
ORCID: 0000-0001-6263-2773

І. В. Мартинюк, кандидат юридичних наук, доцент кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції Національного університету «Одеська юридична академія»
ORCID: 0000-0001-7067-3188

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА МЕДІАТОРА ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОЇ МЕДІАЦІЇ

Актуальність заявленої тематики наукового дослідження зумовлюється зростанням ролі медіації як альтернативного способу вирішення спорів та підвищенням вимог до професійної поведінки медіатора в умовах трансформації правової системи й розвитку позасудових механізмів захисту прав. Ефективність медіації значною мірою залежить від дотримання медіатором етичних принципів, порушення яких здатне поставити під сумнів інститут медіації.

У статті розкрито зміст і значення професійної етики медіатора. Визначено обов'язки медіатора. Особливу увагу приділено проблемі запобігання та врегулювання конфлікту інтересів як одному з ключових викликів професійної етики медіатора, що безпосередньо впливає на забезпечення рівності сторін і неупередженості процедури.

У ході дослідження використано комплекс загальнонаукових і спеціально-юридичних методів пізнання. Формально-юридичний метод застосовано для аналізу нормативно-правових актів, що регулюють діяльність медіаторів та встановлюють етичні вимоги до їх професійної поведінки. Системно-структурний метод дозволив визначити місце професійної етики в системі правового статусу медіатора та розкрити взаємозв'язок між етичними нормами й юридичною відповідальністю. Методи аналізу та синтезу дали змогу узагальнити доктринальні підходи до розуміння етики медіації та сформулювати власне бачення ролі етичних стандартів у забезпеченні ефективності та добросовісності медіаційної процедури.

Теоретичне значення дослідження полягає у поглибленні наукових підходів до осмислення професійної етики медіатора як комплексного правового та морального феномена й розвитку доктрини альтернативного вирішення спорів. Практична цінність полягає у можливості використання отриманих висновків для вдосконалення законодавства про медіацію, розроблення кодексів професійної етики медіаторів та формування єдиних стандартів правозастосовної практики, в тому числі в умовах цифрових трансформацій.

Ключові слова: медіація, онлайн-медіація, медіатор, професійна етика медіатора, правовий статус медіатора, принципи, конфлікт інтересів, відповідальність медіатора, альтернативне вирішення спорів.

O. I. Kharytonova, A. V. Kyryliuk, L. I. Halupova, I. V. Martyniuk. Professional ethics of the mediator as an integral component of effective mediation

The relevance of the declared research topic is due to by the growing role of mediation as an alternative dispute resolution mechanism and the increasing requirements for the professional conduct of mediators in the context of the transformation of the legal system and the development of out-of-court methods of rights protection. The effectiveness of the mediation largely depends on the mediator's compliance with ethical principles, the violation of which may undermine the institution of mediation as such.

© О. І. Харитонова, А. В. Кирилюк, Л. І. Галупова, І. В. Мартинюк, 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

The article reveals the content and significance of the professional ethics of the mediator and defines the mediator's duties. Particular attention is paid to the issue of preventing and resolving conflicts of interest as one of the key challenges of professional ethics, which directly affects the assurance of equality of the parties and the impartiality of the mediation procedure.

In the course of the research, a set of general scientific and special legal methods of cognition was used. The formal legal method was applied to analyze regulatory legal acts governing the activities of mediators and establishing ethical requirements for their professional conduct. The systemic and structural method made it possible to determine the place of professional ethics within the system of the mediator's legal status and to reveal the relationship between ethical norms and legal liability. Methods of analysis and synthesis enabled the generalization of doctrinal approaches to understanding mediation ethics and the formulation of the author's own vision of the role of ethical standards in ensuring the effectiveness and integrity of the mediation procedure.

The theoretical significance of the research lies in the deepening of scientific approaches to understanding the professional ethics of the mediator as a complex legal and moral phenomenon and in the development of the doctrine of alternative dispute resolution. The practical value lies in the possibility of using the obtained conclusions to improve mediation legislation, develop codes of professional ethics for mediators, and form unified standards of law enforcement practice, including in the context of digital transformations.

Key words: mediation, online mediation, mediator, professional ethics of the mediator, legal status of the mediator, principles, conflict of interest, mediator's liability, alternative dispute resolution.

Постановка проблеми. Зростання ролі медіації як ефективного альтернативного способу врегулювання спорів у сучасних правових системах обумовлює підвищену увагу до етичних засад діяльності медіатора. В умовах перевантаженості судів, тривалості судового розгляду та суспільного запиту на швидке, гнучке й конфіденційне вирішення конфліктів саме професійна поведінка медіатора та дотримання ним етичних стандартів значною мірою визначають рівень довіри сторін, добросовісність медіаційної процедури та стійкість досягнутих домовленостей.

Розвиток інституту медіації в Україні, імплементація європейських підходів до альтернативного вирішення спорів і розвиток професійного саморегулювання зумовлюють потребу в науковому осмисленні змісту, принципів і меж професійної етики медіатора. Відсутність єдиного підходу до етичних стандартів, а також різний рівень професійної підготовки медіаторів створюють ризики порушення балансу інтересів сторін і зниження авторитету медіації як правового інституту.

Особливого значення проблематика дослідження набуває в умовах поширення використання онлайн-медіації, використання цифрових платформ та елементів штучного інтелекту у врегулюванні спорів. Такі процеси вимагають переосмислення традиційних етичних принципів, зокрема конфіденційності, нейтральності, незалежності та професійної відповідальності медіатора. У зв'язку з цим, наукове дослідження професійної етики медіатора є важливим для формування цілісної доктринальної концепції, саморегулятивного забезпечення медіаційної діяльності та підвищення ефективності захисту прав і законних інтересів учасників медіації.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичною основою дослідження становлять наукові праці, присвячені проблемам професійної етики, правового статусу медіатора, етичних засад альтернативного вирішення спорів та відповідальності медіатора, зокрема праці таких науковців, як С. Бобровнік, Н. Бондаренко-Зелінська, Т. Грекул-Ковалик, С. Даніч, В. Костюк, Н. Мазаракі, О. Можайкіна, Л. Романадзе та ін. Водночас малодослідженими залишаються питання системного співвідношення етичних принципів медіації з обов'язками медіатора, а також практичні аспекти запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у медіаційній діяльності.

Метою статті є комплексний аналіз професійної етики медіатора як сукупності принципів, норм і стандартів професійної поведінки, визначення їх змісту та значення для ефективного здійснення медіації.

Для досягнення поставленої мети у статті передбачено виконання таких завдань: розкрити поняття та правову природу професійної етики медіатора; охарактеризувати основні етичні принципи медіаційної діяльності та їх роль у забезпеченні довіри сторін; визначити обсяг обов'язків медіатора крізь призму етичних стандартів професійної поведінки; дослідити проблему запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у процесі медіації; окреслити вплив цифрових трансформацій та онлайн-медіації на зміст і реалізацію професійної етики медіатора.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Закону України «Про медіацію», медіатор – це спеціально підготовлена нейтральна, незалежна, неупереджена фізична особа, яка проводить медіацію [1]. Медіатор не є представником жодної зі сторін і не наділений владними повноваженнями; його функція полягає у нейтральному організаційному та комунікативному супроводі переговорного процесу без права прийняття обов'язкових для сторін рішень. Основу правового статусу медіатора становлять принципи незалежності, неупередженості, нейтральності, конфіденційності та професійної компетентності.

До ключових прав медіатора належать право на самостійне визначення методів і технік медіації в межах закону, право на отримання необхідної для проведення медіації інформації від сторін, право на винагороду та право відмовитися від проведення медіації у разі виникнення конфлікту інтересів або порушення етичних

вимог. У переважній більшості випадків медиатори мають вищу освіту, зокрема юридичну, педагогічну, психологічну чи іншу споріднену, а також проходять спеціалізовану підготовку з медіації [2, с. 82]. У ряді держав медіаційна діяльність може здійснюватися як на професійній, так і на непрофесійній основі. До непрофесійних медиаторів належать особи, які користуються довірою та авторитетом у сторін спору й обираються ними для сприяння його врегулюванню. У випадках проведення обов'язкової досудової медіації професійні медиатори, як правило, призначаються судом. Такі медиатори підлягають внесенню до відповідного реєстру та повинні мати документи встановленого зразка, що підтверджують їхній професійний статус і повноваження [3, с. 188].

Відповідальність медиатора характеризується подвійною правовою природою, оскільки здійснення медіації регламентується як нормами права, так і положеннями професійної етики. Юридичну відповідальність медиатора доцільно розглядати у двох взаємопов'язаних вимірах: позитивному та негативному.

Позитивна відповідальність медиатора полягає в обов'язку сумлінно дотримуватися вимог законодавства й етичних стандартів під час організації та проведення медіації, забезпечуючи конструктивний характер переговорів і сприяючи ефективному врегулюванню конфлікту між сторонами. Негативна відповідальність настає у разі порушення медиатором норм права або етичних правил і проявляється у застосуванні передбачених законом чи внутрішніми актами санкцій.

Медиатор, який є членом професійного об'єднання, може нести дисциплінарну або корпоративну професійну відповідальність, порядок і підстави якої визначаються статутами, положеннями відповідних організацій, а також медіаційними правилами й етичними кодексами. Притягнення до такої відповідальності є важливим елементом механізму саморегулювання медіаційної діяльності [4, с. 297].

У науковій літературі обґрунтовується позиція, згідно з якою медиатори можуть бути притягнуті до відповідальності, зокрема, за порушення умов договору про проведення медіації, неналежне виконання професійних обов'язків під час медіаційної процедури, неправомірне втручання у приватне життя чи ділові відносини сторін, розголошення конфіденційної інформації тощо [5, с. 48]. Відповідно до статті 15 Закону України «Про медіацію» медиатор може бути притягнутий до цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язань, що випливають із договору про проведення медіації.

Розкриття сутності професійної етики медиатора дозволяє більш глибоко зрозуміти її значення для ефективного проведення медіаційної процедури та взаємодії з учасниками конфлікту. Професійна етика медиатора є системою моральних принципів, правил поведінки та стандартів професійної діяльності, які визначають належну модель поведінки медиатора під час здійснення медіації та у взаємодії з її учасниками. Вона поєднує загальнолюдські етичні цінності з особливими вимогами, зумовленими специфікою медіації як добровільної, позасудової та конфіденційної процедури врегулювання конфліктів. На відміну від суто правових норм, професійна етика медиатора не обмежується формальними приписами, а спрямована на забезпечення внутрішньої доброчесності, професійної відповідальності та моральної зрілості особи, яка здійснює процедуру медіації.

Роль професійної етики медиатора полягає насамперед у забезпеченні довіри сторін до медіації та особи медиатора. Оскільки медиатор не наділений владними повноваженнями і не приймає обов'язкових рішень, ефективність його діяльності безпосередньо залежить від рівня довіри з боку учасників спору. Порушення етичних стандартів, навіть за відсутності формального порушення закону, може призвести до втрати довіри, дискредитації конкретної процедури медіації та зниження авторитету інституту медіації загалом.

Крім того, професійна етика виконує регулятивну та превентивну функції, доповнюючи правове регулювання медіаційної діяльності. Вона дозволяє врегульовувати ситуації, які не завжди можуть бути детально охоплені законодавством, зокрема пов'язані з моральним вибором медиатора, балансуванням інтересів сторін або межами допустимого професійного втручання. Таким чином, професійна етика медиатора є необхідною умовою ефективною, доброчесною та соціально значущою медіації, забезпечуючи не лише якість процедури, а й стійкість досягнутих домовленостей.

Професійна етика медиатора передбачає не лише загальні моральні вимоги, а й конкретні етичні обов'язки, які медиатор має реалізовувати на кожному етапі медіації, починаючи від підготовки до процедури і до завершення процесу. Вона ґрунтується на положеннях Кодексу етики медиаторів, що імplementовані як в українське, так і міжнародне право, та на загальних етичних принципах альтернативного вирішення спорів [6]. На етапі підготовки медиатор зобов'язаний створити прозору та доброзичливу основу для початку процедури, повністю та неупереджено інформувати учасників про принципи та етапи медіації, їхні права і обов'язки, умови конфіденційності та можливість відмови від участі [7]. Він має оцінити власну здатність зберігати нейтральність і незалежність та повідомити сторони про будь-які обставини, що можуть поставити під сумнів ці принципи [1], а також переконатися у власній компетентності стосовно предмета спору та процедурних аспектах і, за потреби, відмовитися від участі [8]. Під час проведення медіації медиатор зобов'язаний підтримувати нейтральність і неупередженість, забезпечувати рівну увагу всім сторонам, дотримуватися конфіденційності інформації, отриманої під час процедури [9], діяти чесно та доброчесно, утримуватися від нав'язування рішень і надання юридичних порад, виходячи за межі процедурної допомоги [10]. Завершуючи медіацію, медиатор повинен сприяти тому, щоб угода сторін була доброчесною

та усвідомленою, поважати волевиявлення сторін у відмові від укладення угоди та дотримуватися конфіденційності після завершення процедури, що забезпечує довіру до медіації.

Конфлікт інтересів у діяльності медіатора є однією з найважливіших етичних та правових проблем у медіаційній практиці, оскільки він безпосередньо впливає на нейтральність, неупередженість і довіру сторін до процедури. Під конфліктом інтересів розуміють ситуацію, коли особисті, професійні або фінансові інтереси медіатора можуть вплинути або створювати враження впливу на його об'єктивність у проведенні медіації. Такі обставини можуть включати попередні взаємини з однією зі сторін, наявність особистих симпатій або антипатій, фінансову зацікавленість у результаті спору, а також будь-які інші фактори, здатні вплинути на прийняття рішень сторін або створити підозру в упередженості.

Важливою етичною нормою є обов'язок медіатора своєчасно розкривати будь-які обставини, які можуть створити конфлікт інтересів. Це дозволяє сторонам оцінити об'єктивність медіатора та прийняти обґрунтоване рішення щодо його участі у процедурі. У випадках, коли конфлікт інтересів неможливо усунути або він суттєво загрожує неупередженості, медіатор зобов'язаний відмовитися від проведення медіації (самовідвід). Такі дії не лише відповідають етичним стандартам, але й є правовою гарантією захисту інтересів сторін та забезпечення законності медіаційної процедури.

Запобігання конфлікту інтересів передбачає системне застосування процедурних та організаційних механізмів: перевірку відомостей про сторони до початку медіації, регулярне підвищення кваліфікації медіатора з етичних питань, а також дотримання встановлених у законодавстві та професійних кодексах правил поведінки. Саме прозорість і своєчасне інформування сторін про потенційні конфлікти інтересів є ключовим фактором підвищення довіри до медіатора і ефективності самої процедури. Наявність чітких етичних та правових механізмів ідентифікації, декларування та врегулювання конфлікту інтересів дозволяє своєчасно реагувати на обставини, що можуть поставити під сумнів об'єктивність медіаційного процесу, та мінімізувати ризики втрати довіри з боку учасників. Отже, конфлікт інтересів слід розглядати не лише як індивідуальну етичну проблему конкретного медіатора, а як системний чинник, здатний впливати на ефективність та репутаційну сталість інституту медіації в цілому, що зумовлює необхідність його належного нормативного врегулювання та практичної імплементації у професійній діяльності [11, с. 36].

Одночасно правовий статус медіатора, що включає його права, обов'язки, вимоги до компетентності та механізми відповідальності, формує формальну основу для реалізації цих етичних принципів. Взаємозв'язок між етичними нормами та правовими регламентами проявляється у двох площинах: по-перше, через забезпечення прозорості та самостійності дій медіатора, що гарантує рівність і добровільність участі сторін; по-друге, через систему дисциплінарної та цивільно-правової відповідальності, яка стимулює медіатора до сумлінного виконання етичних і правових норм. У сукупності ці взаємозв'язки дозволяють медіатору не лише організувати конструктивний процес переговорів, але й забезпечувати легітимність та стабільність результатів медіації, що підтверджується як національною практикою, так і міжнародними стандартами альтернативного вирішення спорів. Таким чином, ефективність медіації є результатом інтеграції етичних засад та правового статусу медіатора, де відсутність одного з елементів може призвести до втрати довіри сторін і дискредитації процедури.

Етичні обов'язки медіатора можна класифікувати за кількома взаємопов'язаними критеріями, що відображають різні аспекти його діяльності та забезпечують комплексний підхід до дотримання професійної етики. Така класифікація дозволяє систематизувати вимоги до медіатора і підкреслити їх значення для ефективності та легітимності медіації.

1. *Обов'язки, пов'язані з нейтральністю та неупередженістю.* До цієї групи належать вимоги утримуватися від будь-яких проявів упередженості щодо сторін спору, уникати конфліктів інтересів, своєчасно повідомляти про обставини, що можуть поставити під сумнів його об'єктивність, та, у разі необхідності, здійснювати самовідвід.

2. *Обов'язки, пов'язані з конфіденційністю та захистом інформації.* Медіатор зобов'язаний забезпечувати повну конфіденційність отриманої інформації, не розголошувати деталі переговорів без згоди сторін, дотримуватися правил захисту комерційної таємниці та приватного життя учасників, а також діяти відповідно до положень законодавства про захист даних.

3. *Обов'язки, пов'язані з компетентністю та професійною відповідальністю.* Медіатор повинен підтримувати високий рівень професійної підготовки, мати необхідну кваліфікацію для ведення конкретної медіації, застосовувати ефективні методи переговорів, забезпечувати конструктивність процесу та уникати дій, що можуть дискредитувати його як професіонала.

4. *Обов'язки, пов'язані із принципом добровільності та рівноправ'я сторін.* Медіатор не має права нав'язувати рішення, втручатися у волевиявлення сторін або надавати поради; він має забезпечувати рівні умови участі, свободу відмови та можливість самостійного ухвалення рішень учасниками.

Розвиток цифрових технологій та впровадження онлайн-медіації не лише трансформують етичні стандарти діяльності медіатора, а й зумовлюють появу нових практичних обов'язків щодо їх забезпечення. В даному випадку ключовим є питання як саме медіатор може реалізувати оновлені етичні вимоги в цифровому середовищі.

По-перше, забезпечення конфіденційності в онлайн-медіації медіатор може реалізувати шляхом використання захищених цифрових платформ із шифруванням даних, встановлення чітких правил щодо заборони аудіо- та відеозапису без згоди сторін, застосування окремих віртуальних кімнат для спільних і приватних сесій, а також інформування сторін про ризики цифрової комунікації. Додатково медіатор має перевіряти дотримання сторонами умов конфіденційності у власному фізичному середовищі (відсутність третіх осіб, використання навушників тощо).

По-друге, гарантування неупередженості та рівності сторін медіатор може забезпечити шляхом попередньої оцінки технічних можливостей учасників, надання їм інструкцій щодо використання платформи, рівного розподілу часу для висловлювань і негайного реагування на технічні збої. У разі виникнення цифрової нерівності медіатор повинен адаптувати процедуру, зокрема шляхом зміни формату комунікації або перенесення окремих етапів медіації.

По-третє, реалізація принципу добровільності та поінформованої згоди в онлайн-медіації досягається шляхом детального роз'яснення сторонам специфіки цифрового формату, правових наслідків досягнутих домовленостей, порядку зберігання інформації та можливих ризиків. Медіатор має отримати чітке підтвердження згоди сторін на участь саме в онлайн-процедурі, зокрема шляхом письмової або електронної фіксації такої згоди.

По-четверте, підтримання професійної компетентності медіатор забезпечує через постійне підвищення кваліфікації у сфері цифрових технологій, ознайомлення з вимогами законодавства щодо захисту персональних даних та використання інформаційних систем, а також дотримання стандартів онлайн-комунікації. Практичним інструментом є розроблення власних протоколів онлайн-медіації, які поєднують етичні та технічні аспекти процедури.

По-п'яте, запобігання конфлікту інтересів у цифровому середовищі медіатор може забезпечити шляхом прозорого інформування сторін про використані платформи та сервіси, відмови від цифрових інструментів, що створюють залежність від третіх осіб або комерційний інтерес медіатора, а також шляхом своєчасного самовідводу у разі виникнення сумнівів щодо його незалежності.

Отже, забезпечення етичних стандартів у цифровій та онлайн-медіації досягається не лише дотриманням традиційних принципів професійної етики, а й активною позицією медіатора, що спрямована на організаційний, технічний та інформаційний супровід процесу.

Висновки та перспективи. Професійна етика є невід'ємною складовою ефективною медіації, оскільки її дотримання забезпечує нейтральність, неупередженість, конфіденційність та рівноправ'я сторін, що безпосередньо впливає на довіру учасників до процедури та законності досягнутих домовленостей. Правовий статус медіатора, що включає його права та обов'язки формує основу для реалізації цих етичних принципів, забезпечуючи баланс між моральними та юридичними складовими професійної діяльності. Взаємозв'язок професійної етики та правового статусу медіатора зумовлює необхідність їх комплексного нормативного закріплення й практичної імплементації, оскільки саме узгодженість етичних стандартів із правовими вимогами дозволяє запобігати зловживанням у процесі медіації, мінімізувати ризики порушення прав сторін та підвищити якість і передбачуваність результатів медіаційної процедури.

Таким чином, інтеграція етичних засад і правових механізмів регулювання професійної діяльності медіатора є ключовою умовою ефективності медіації, підвищення авторитету інституту медіації та забезпечення стабільності досягнутих угод. Результати дослідження підтверджують, що підвищення стандартів етичної підготовки, розробка чітких рекомендацій щодо запобігання конфлікту інтересів та дотримання принципів конфіденційності є пріоритетними напрямками вдосконалення професійної діяльності медіаторів у сучасних умовах розвитку системи альтернативного вирішення спорів.

Перспективи подальших наукових досліджень у цій сфері пов'язані з необхідністю поглибленого аналізу адаптації етичних стандартів медіатора до умов цифровізації та поширення онлайн-медіації, зокрема в частині захисту персональних даних, забезпечення кібербезпеки та збереження конфіденційності в цифровому середовищі. Окремої уваги потребує розроблення уніфікованих етичних кодексів медіаторів з урахуванням міжнародних і європейських стандартів, а також дослідження механізмів контролю за їх дотриманням і притягнення медіаторів до відповідальності за порушення етичних вимог. Перспективним напрямом є також вивчення можливостей використання штучного інтелекту та цифрових інструментів у медіації крізь призму професійної етики, що дозволить сформуванню науково обґрунтованих підходів до поєднання інноваційних технологій із традиційними етичними засадами медіації.

Список використаних джерел:

1. Про медіацію : Закон України № 1875-IX від 16 листопада 2021 року. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2022. № 7. Ст.51. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
2. Дараганова Н. В. Медіація як один із альтернативних способів вирішення індивідуальних трудових спорів. *Юридична наука*. 2011. № 6. С. 77–83.
3. Бондаренко-Зелінська Н. Л. Медіація: Перспективи впровадження в Україні. *Міжнародне приватне право: розвиток і гармонізація*. 2012. № 11. С. 186–189.

4. Бондаренко А. В. Правовий статус учасників медіації в публічному управлінні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 6. С. 295–297. URL: http://lsej.org.ua/6_2023/67.pdf
5. Мотиль В. Стан та перспективи правового регулювання медіації в Україні. *Юридична Україна*. 2014. № 11. С. 46–52.
6. Кодекс професійної етики Міжнародного комерційного арбітражного суду при торгово-промисловій палаті. URL: https://icas.org.ua/wp-content/uploads/Kodeks-etyky-MKAS_dlya-sajtu.pdf
7. Кодекс професійної етики медіатора громадської організації «професійна асоціація корпоративних медіаторів України». URL: <https://www.mediator.in.ua/code-of-conduct>
8. Кодекс професійної етики. URL: <https://ip-mediation.nipo.gov.ua/resources/detail/kodeks-profesijnoyi-etiki/>
9. Кодекс етики медіатора ГО «Національна асоціація медіаторів України». URL: https://namu.com.ua/ua/downloads/organisationdocs/NAMU_CodeOfEthicsOfMediator.pdf
10. Association of attorney-mediators Ethical Guidelines for Mediators. URL: <https://www.attorney-mediators.org/ethicalguidelines/>
11. Horielova V., Vishnevska Yu. Content and content of professional ethics of a mediator. *Legal Horizons*. 2023. No 4. P. 34–38. URL: <https://legalhorizons.com.ua/lh/article/view/152/102>

Дата першого надходження статті до видання: 30.01.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.02.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 23.03.2026